SEHL BİN AHMED EL-ERGİYÂNÎ

Şafiî mezhebindeki fıkıh ve tasavvuf âlimlerinden. İsmi, Sehl bin Ahmed bin Ali el-Hâkim el-Bâni el-Ergiyânî, künyesi Ebü'l-Feth'dir. Nişâbûr'un nahiyelerinden Ergiyân'a nisbetle Ergiyânî denildi 426 (m. 1035) senesinde doğdu, ilim öğrenmek için birçok yerlere seyahatler yapıp, pekçok âlimle görüştü. Ve ilim öğrendi. 490 (m. 1097) senesinde Muharrem ayının ilk günü Bân'da vefât etti.

Şafiî fıkıh âlimlerinin büyüklerinden, İlmi ve zühdü yüksek bir zât olan Ebü'l-Feth el-Ergiyânî, Merv'de Şeyh Ebû Ali es-Sincî'den Şafiî fıkhını öğrendi. Daha sonra Kâdı Hüseyn bin Muhammed el-Mervezî'den ilim aldı ve onun yoluna girdi. Hocası, "Benim yoluma onun gibi (anlayan) bir kimse girmedi" buyurdu. Nişâbûr'a gitti. Orada İmâm-ül-Haremeyn Ebû Meâlî'den usûl-i fıkıh okudu. Ayrıca; Ebû Osman es-Sâbûnî, Ebû Hafs bin Mesrûr, Ebû Sa'd el-Kencerûzi gibi âlimlerden de ilim öğrendi, hadîs-i şerîf dinledi. Çok zekî idi. Münâzara ilminde üstâd oldu. Münâzara ettiği her kimseyi, getirdiği delîllerle söz söyliyemez hâle getirirdi. Tûs'da Şehfur el-İsferâînî'den de tefsîr ve usûlünü okudu. Sonra kendi memleketi Ergiyân'a döndü. Burada, güzel ahlâkı, üstün faziletleri ve verdiği doğru hükümlerle herkesin sevgi ve muhabbetini kazandı ve birkaç sene kadılık yaptı. Daha sonra hacca gitmek üzere yola çıktı. Hac yolu üzerinde bulunan Irak ve Hicaz âlimleriyle görüşüp onlarla sohbet etti. Buradaki âlimlerden istifâde ettiği gibi, onlar da Ergiyânî'nin yüksek ilminden istifâde ettiler. Hac dönüşünde Allahü teâlânın sevgili kullarından zamanının zahidi, âriflerin üstadı Hasen es-Semmânî'nin (radıyallahü anh) talebeleri arasına girip ona tâbi oldu. Hocası ona, ilmî münâzarada bulunmamasını işâret buyurdu. Ebü'l-Feth bu işâretten sonra, kadılık ve münâzaradan uzaklaşıp, kendi malıyla tasavvuf ehli için bir dergâh yaptırdı. Vefâtına kadar orada ibâdetle meşgûl oldu ve kitap te'lîf etti.

Meşhûr hadîs imamlarından Ebû Bekr el-Beyhekî, Nasır el-Mervezî, Abdülgafûr bin İsmâil bin Abdülgafûr el-Fârisî ("Mecmu-ül-Garâib" ve "Zeylü Târih-i Nişâbûr" sahibidir), Ebû Tâhir es-Senâ ve daha pekçok âlim ondan ilim öğrenmiş ve hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. Onun yazmış olduğu kitaplardan, yalnızca "Fetâvâ" adlı kitabı bilinmektedir.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-4, sh. 391

2) Vefeyât-ül-a'yân cild-2, sh. 433

3) Esmâ-ül-müellifîn cild-1, sh. 413

4) Mu'cem-ül-müellifîn cild-4, sh. 283

5) El-A'lâm cild-3, sh. 142